

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Non esse opus nunc propagatione carnali, nec quicqua[m] contra legem
agere, & q[ue] iam nimis repletus sit mundus hominibus cap. xli

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

Gene. 8

di, & molitor Deus tunc à primordio, in tam uasta solitudine uniuersi orbis, & in tam pusillo hominum numero, benedixerit sic nuptiis, dicens. Crescite, & multiplicamini, & replete terra. Per necessaria quidem fuerat eius modi multiplicatio: ut tam latum orbis spacium rationabili simul semine repleretur, quod mox erat & animalibus brutis opplendum: ne scilicet homines paterentur terram manere incultam, & numerosa copia bestiarum, ac uastissima solitudine imaniter effèrentur. Quò ob rem post diluuium quoque quum uniuersum pene hominum genus esset aquis deletum, dictum rursum fuit, Noe filiis. Crescite, & multiplicamini super terram. Quid est quòd mandat crescite super terram, nisi ut sit populus, & is maximus, unde postea ueluti ex seminario quodam, & uirgines, & coelibes secernerentur: qui incorruptis moribus uiuentes, alios edocerent recte uiuere: ut una secum postea repleant paradysum: Sylua plantanda est, ut crescat & ut sit, quod inde ad opus melius excidatur. Vineam quoque & ipsa plantatur, & crebra suffosione uberius propagatur, ut inde frequentes botri, & dulcia musta profluant, multo sanè potiora, quàm amoenitas umbræ & opacitas foliorum. Sic & in matrimonio, ubertatis proprius fructus est continentia, in qua quidem plures saluantur, quàm in delectatione, & amoenitate nuptiarum. Sed terra modo satis oppleta est, nihil necesse est, ut foecunda libidinis irriguitate luxuriet: & malis etià seminibus occupetur, sterilitatis metu. At quò magis opus est, plusquàm expedit ut ex sua tanta ubertate aliquot fructus pariat, qui eximantur ad maius opus, quàm ad solam propagationem carnalem, quicquid de carne quæ sint, uiuant tamen spiritu præter carnem.

Non esse opus nunc propagatione carnali: quicquid quam contra legem agere, & quò iam nimis repletus sit mundus hominibus, Cap. XLI.

LIBER TERTIVS. III

ET si matrimoniū (ut id tibi concedam) uideatur
 ob necessitatem propagationis in principio mun-
 di habuisse præceptum: attamen multiplicato po-
 stea genere hominum, quo ad eos, qui meliora non uo-
 uerint, indulgentiam tantum habet, & remedium forni-
 cationis, non autem præmium, neque præceptum: alio-
 qui transgressor legis foret, quicumque caste uiueret, &
 mire matrimonium contemneret, quod planè constat
 esse uanissimum. Sed quid iam quæso opus est hac ho-
 minum multitudine? quid tu eam tanti facis? Vix nos
 capit orbis circuitus, de terminis quotidie litigatur, inq̄;
 fines inuicem irrumpimus alienos: ut uel super possesso-
 rio, uel de finibus, eriscundæq̄; familiæ causis assidue
 perstrepet iudiciale tribunal. Hæc una contentio forum
 tenet, exercet, ditatque causidicos: committitque inter
 sese cognatos, affines, ciuitates, prouincias, & re-
 gna. Iam intantum quidem creuimus numerum,
 ut nisi immaturus occidentium decessus, sub na-
 scentibus locum daret, nosque absorberent Maria, labo-
 res immodici consumerent, noui morbi subtraherent,
 crapula, ingluuietque necarent: & plus hominum fere
 gladius, bellaque, quàm naturalis fatorum conditio rap-
 perent, iamdiu certe in tam lato orbe, hominibus ipsis
 commorandi locus non esset, minusque pascendi. At
 rursus ingeminant hi. Crescite & multiplicamini, & re-
 plere terram. Quidnam hæc multiplicatio ad nos, in
 quos fines seculi iam aduenerunt? quibus scriptum est:
 Tempus breue est, reliquum est, ut qui habent uxores,
 tanquam non habentes sint. Neque sanè modo popu-
 lus tam propagandus est carnali propagatione, quàm
 recensendus spiritali reformatione: quoniam iam instat
 dies domini, & omnia finientur breui. Pro uarietate qui-
 dè temporum uariabilis quoque esse debuit dispositio
 conditoris: ut de testamento ueteri factum fuisse uideo-
 mus: quum tamè is ipse conditor Deus ppetuo stabilis

DE CONIV. ET CONTI. SACBR.

absq; ulla mutatione pmaneat. Siquidem & Abrahæ. Hæc
cui ancillæ habere concubitum, nec secus evenit nepoti
eius Jacob, qui dū Racheli, & Lie. uxoris obtēperat,
genuit eis liberos ex ancillis: Verum sicut non est dādus
uitio eiusmodi hominū pellicatus, ita quoq; non est in
exemplum trahendus: quando ex diuina dispensatione
contigerit. Eo quidem tēpore, ac illis moribus, nō libidi
nose quicq; ab his fiebat, quīs ea facerent, quæ hac tēpe
state, nisi libidinose fieri nullo modo possint. Sunt enim
ea quæ tunc re ipsa fiebant, figurate, & pphetice interpre
tāda, & nō imitāda: utpote tūc facta, ut essent posteris p
digia, & significationes futurorum. Quamobrē multo
maioris meriti eos fuisse propterea apud Deū cēsendū
est, q̄ illos, quibus secūdū ueniā concedit Apostolus car
nalē cū suis uxoris cōsuetudinē, ne labātur interim in
fornicationis peccatū, propter intēperantiā. Id enim qd
secundum ueniam conceditur, fieri sine culpa non pote
rat, quum non propagandæ tantummodo sobolis cau
sa, sed exaturandæ potius libidinis gratia fieret: quod illi
ueteres patres neq; uxoris, neq; concubinis admitti
quæsierāt. Nam sicut ualde frugi, & moderatus homo
in cibo, & potu, non nisi salutem, & substantiam corpor
ris quærnt: ita illi sancti patriarchæ in eo concubitu, non
nisi filiorum propagationem quærebant, quæ erat ei tē
pori necessaria: quando exigua pars orbis existerat tūc
Dei populus, qui in immensum fuerat & corporaliter,
et spiritualiter, propagandus. Quippe et Athenienses
olim quum bellis, et lue exhaustam ciuitatem noua so
bole reparare statuissent, decreuere singulis, quibus facul
tas alendæ familiæ esset, duas uxores duci, urbanam, et
agrestem: ex quibus liberos uberius ppararēt. Quod
tunc et Socrates ex imperio legis fecisse putandus est, q̄
alioqui nullā fuerat fortasse ducturus. At modo nobis
longe secius agendum est, quibus nulla talis propagādi
necessitas inest, et quibus dictum est, Spiritus est, qui ui

Ioan. 6

nificat, caro non prodest, quicquam: quibusq; datae sunt
 repromissiones spirituales, non carnales. Sed quid iam
 pluribus uerbis instamus: si tam bonum, et honestū est,
 ut isti autumant, terram quoquo modo per opera car-
 nis, nulla habita honestatis ratione, ubiq; hominum mul-
 titudine repleri, quid iam pudicitia est opus; quid ma-
 trimonio: quid foedere nuptiarum: siquidem cer-
 tior foecunditas, atque frequentior soboles potest ex
 incontinentia, quam ex pudicitia provenire. Nam quis
 pudor: quaeve ratio obstabit: ex istorum sententia,
 quin iam Semiramidis illius reginae impudicae coeun-
 di promiscue lex rursus inducatur, et simul è com-
 mentitia ciuitate Platonis, illa tanta rerum omnium so-
 cietas, ut et mulieres uiris, et uiri mulieribus sint com-
 munes, et denique foeminae maribus misceantur gregas-
 tim, et publice, in uis, ut greges, et armenta in pascuis, si-
 cut Zeno, et Crisippus, et Diogenes, et alii huiusce tan-
 tae communitatis auctores improbe philosophati sunt.
 Quem morem Agathyrsos et Scitas ac Massegetas le-
 gimus obseruasse: quodque sua etiamnum aetate. D. Hie-
 ronymus scribit, Scotorū nationē facere solitā. q. ut cuiusq;
 libitū est, pecudū more, in quocunq; obuia fiat insultātes,
 sine ullo pudore lasciuūt. Videte q; multa infanda susci-
 piēda sunt uobis, si impetraueritis (ut uelle uidemini) ge-
 nus hominū, nulla habita ratioe pudoris, esse. quocunq;
 modo multiplicandum. Procreationi sanē filiorum ope-
 ra danda est, quis negat: at legitime, at honeste, at hu-
 mano more, & rite in foedere matrimonii: non au-
 tem improbe, inuerecunde, pruritu canino: et ut im-
 pudici uolunt, illegitime, & usu promiscuo foemi-
 narum. Male ergo interpretantur scripturam mali:
 quando ex eorum peruersa interpretatione tanta mox
 cōfusio uitae, & morū subuersio cōsequatur: quod si fiat,
 omnem religionem, fidem, pudoremque tolli neces-
 se foret. Desināt ergo mali agere puerse, & fallae interpō-

DE CONI V. ET CONTI SACER.

uilitationis nube obtegere improbos, & impudicos mores: subuertentes inique in exitium uirtutum, & patrocinium uitiorum, quæ ad salutem humani generis scriptura commemorat.

De multiplicatione spirituali in tanta hominum multitudine quærenda. Cap. XLII.

Gene. 1

Quanto uero satius sit spiritualem deinceps propagationem in tanto numero hominum exoptare, quàm carnalem, nemo sanè mentis ignorat: quum iam longe præstet fecunditati uirginitas, & magno interuallo castitas connubio præferatur, usque adeo ut idè qui in primordio rerum dixerat crescite, & multiplicamini, & replete terram, modo suadeat in hæc ætate nouissima coelibatum, & consulat continere, & spadonum more sese castrare, ut non iam terra carnali propagatione, sed cælum spirituali sobole compleatur. Dedit enim genus hominum belluarum more numero, & mole tantum corporis crescere, & non potius uirtutibus, & spiritu rationabiliter ampliari. Huius autem duplicis propagationis, spiritualis, scilicet & corporalis figura nobis oblata fuit in duobus patribus ueteris testamenti, tãquàm duobus seminariis totius humani generis. Adam uidelicet, & Noe, quibus benedixit Deus eadem benedictione uerborum: ut crescerent, & multiplicarentur. Prior namque benedictio propagationis, quæ est ab Adam, qui terrenus interpretatur, terrenam, & corporalem generationem præfiguratur, quæ tandem propter carnis uulnere, cui totam sese tradiderat, uniuersali est submersa diluuiio. At altera, quæ est spiritualis regeneratio, in Noe benedictione cognoscitur, qui interpretatur quiescens: & portat formam spiritualis regenerationis: cuius est proprium continue diuinæ contemplationi uacare, quod tunc præcipue præstamus, quum pacatissima & animi
& corporis